

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 554/2020-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 10. novembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátkou JUDr. Dagmar Malaschitzovou, Černyševského 46, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cpr 4/2012 a jeho uznesením zo 7. januára 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť PaedDr. [REDAKČNÝ ZNAČENIE], o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, skutkový stav a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. apríla 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE]

██████████ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v spojení s čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 Cpr 4/2012 (ďalej len „napadnutý postup“) a jeho uznesením zo 7. januára 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie okresného súdu“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že v predmetnom konaní sťažovateľka mala procesné postavenie žalobkyne. Sťažovateľka sa žalobou domáhala určenia, že viacnásobné zmeny pracovnej zmluvy z doby neurčitej na dobu určitú, pridelovanie práce, žalovaným vytvorené pracovné podmienky pre ňu, nerovnaké zaobchádzanie s ňou pri kontrole dochádzky, jej odmeňovanie, nevytvorenie rovnakých podmienok pre jej ďalší vedecký rast v porovnaní s obdobnými zamestnancami žalovaného boli počas trvania pracovného pomeru medzi účastníkmi v období od 1. januára 2000 až do 23. septembra 2010 v rozpore so zásadou rovnakého zaobchádzania. Sťažovateľka sa tiež domáhala zaplataenia nemajetkovej ujmy v sume 250 000 €.

2.1 Rozsudkom okresného súdu č. k. 12 Cpr 4/2012-346 z 28. septembra 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 7 CoPr I/2016-415 z 30. júna 2016 bola predmetná žaloba zamietnutá. O trovách si okresný súd vymienil rozhodnúť po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2.2 Uznesením okresného súdu č. k. 12 Cpr 4/2012-436 z 24. januára 2017 bola žalovanému priznaná náhrada trov konania v rozsahu 100 %.

2.3 Uznesením okresného súdu č. k. 12 Cpr 4/2012-447 z 23. februára 2018, ktoré bolo vydané vyšším súdnym úradníkom, bola sťažovateľka zaviazaná zaplatiť žalovanému náhradu trov konania v sume 19 078 €. Proti uzneseniu okresného súdu z 23. februára 2018 sťažovateľka podala sťažnosť v zákonnej lehote.

2.4 Napadnutým uznesením okresného súdu, ktoré bolo vydané sudcom, bolo čiastočne vyhovené sťažnosti sťažovateľky (výrok I) a uznesenie okresného súdu z 23. februára 2018 bolo zmenené tak, že sťažovateľka bola zaviazaná zaplatiť protistrane náhradu trov konania v sume 16 251,60 € (výrok II).

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta, že okresný súd priznal protistrane odmenu za ďalšiu poradu s klientom vykonanú 1. júla 2015, pričom sťažovateľka tento úkon právnej služby považuje za neúčelný. Sťažovateľka tiež poukazuje tú skutočnosť, že žalovanému bola priznaná vyššia suma cestovného ako podľa jej názoru mala byť. Sťažovateľka totiž tvrdí, že právny zástupca žalovaného nevyužil osobné motorové vozidlo zo sídla svojej advokátskej kancelárie v Bratislave na cestu do Nitry, ale na pojednávania cestoval autobusom spoločnosti Turancar.

3.1 Podľa sťažovateľky okresný súd preto nesprávne aplikoval príslušné ustanovenia vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

3.2 Podľa názoru sťažovateľky *„účelnosť celkových trov konania priznaných okresným súdom vykazuje extrémne vybočenie z pravidiel upravujúcich rozhodovanie o trovách konania. Okresný súd nepostačujúcim spôsobom reflektoval na sťažovateľkou vznesené tvrdenia a svoje rozhodnutie v časti trov konania ústavne neakceptovateľným spôsobom neodôvodnil.“*

4. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jej v bode 1 označených práv napadnutým postupom a napadnutým uznesením okresného súdu. Sťažovateľka ďalej žiada zrušiť napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Okrem toho sa sťažovateľka domáha aj náhrady trov konania v sume 2 242,39 €.

5. Ústavná sťažnosť po jej doručení ústavnému súdu nebola pridelená sudcovi spravodajcovi. Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 Dodatok č. 1 k Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Podľa čl. X bodu 5 rozvrhu práce veci, ktoré neboli v období od 17. februára 2019 do 16. októbra 2019 pridelené sudcom spravodajcom, boli prerozdelené náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov medzi sudcov menovaných do funkcie 10. októbra 2019. Ústavná sťažnosť bola pridelená

sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi a v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce bola prejednaná vo IV. senáte ústavného súdu, ktorý pracuje v zložení Miroslav Duriš (predseda senátu), Libor Duľa a Ladislav Duditš.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantné ustanovenia právnych predpisov

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

7. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

9. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť ide vtedy, ak ústavný súd pri jej predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie.

9.1 V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie ústavnej sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej.

9.2 Za dôvody zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti treba v zmysle judikatúry (napr. IV. ÚS 62/08, IV. ÚS 211/08, II. ÚS 640/2016) považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer a únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práv, ktorých porušenie sa namieta, vrátane posúdenia, či tieto pochybenia, resp. nedostatky reálne spôsobili alebo mohli spôsobiť sťažovateľovi ujmu na jeho ústavou zaručených právach.

10. Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti orgánov verejnej moci vo veciach patriacich do ich právomoci.

10.1 Ústavný súd predovšetkým pripomína, že je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy). Vo vzťahu k orgánom verejnej moci nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu orgán verejnej moci vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09).

10.2 Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

11. Predmetom ústavnej sťažnosti je namietané porušenie práv sťažovateľky označených v bode 1 tohto rozhodnutia napadnutým uznesením okresného súdu, ktorým bolo právoplatne rozhodnuté o výške trov úspešnej strany v sporovom konaní, pričom na zaplatenie trov bola zaviazaná sťažovateľka. K zásahu do práv sťažovateľky malo dôjsť z dôvodov uvedených v bode 3 tohto rozhodnutia.

12. Vychádzajúc z doktríny minimalizácie zásahov ústavného súdu do činnosti orgánov verejnej moci (m. m. IV. ÚS 303/04, III. ÚS 770/2016), ústavný súd vo svojej ustálenej judikatúre opakovane uvádza, že rozhodovanie všeobecného súdu o trovách konania ako o integrálnej súčasťi súdneho konania je zásadne výsadou všeobecného súdu.

12.1 V tomto rozhodovaní ide vždy o aplikáciu jednoduchého práva, takže ústavný súd rozhodnutia o trovách konania meritórne preskúmava iba celkom výnimočne, a to v prípadoch, ak samotné rozhodnutie všeobecného súdu je takým excesom z požiadaviek kladených na spravodlivý proces alebo ide o také extrémne vybočenie z princípu

spravodlivosti, že je spôsobilé zasiahnuť do ústavnoprávnej roviny, a teda i do práv účastníka konania, ktorý podal ústavnému súdu ústavnú sťažnosť.

12.2 Inak povedané, problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení aplikovateľného právneho predpisu, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (m. m. I. ÚS 40/2012, I. ÚS 630/2017).

13. Vo všeobecnosti platí, že pochybenie pri rozhodovaní všeobecného súdu o náhrade trov konania nedosahuje spravidla samo osebe takú intenzitu, ktorá zakladá možnosť porušenia základných práv a slobôd, a to bez ohľadu na to, akokoľvek sa môže účastníka konania (negatívne) dotknúť. Z hľadiska kritérií ústavnej udržateľnosti súdneho rozhodovania podľa názoru ústavného súdu takéto pochybenie nemožno dávať na rovnakú úroveň a pripisovať mu takú istú ústavnú relevanciu ako v prípade, ak by išlo o prípad námietky pochybenia v procesnom postupe všeobecného súdu, ktorý vedie k rozhodnutiu vo veci samej (m. m. III. ÚS 537/2015).

13.1 Ústavný súd preto pri posudzovaní problematiky trov konania, t. j. vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi problematiky akcesorickej povahy, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania pristupuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) extrémnym spôsobom alebo že bolo zasiahnuté aj iné právo (porovnaj m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011, IV. ÚS 311/2012, IV. ÚS 210/2013, IV. ÚS 192/2014).

14. Podľa názoru ústavného súdu však vo veci sťažovateľky o takú situáciu nešlo.

15. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka tvrdí, že okresný súd ústavne nesúladne aplikoval § 251 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“), podľa ktorého trovami konania sú všetky preukázané, odôvodnené, účelne vynaložené výdavky, ktoré vzniknú v konaní v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva.

15.1 Sťažovateľka konkrétne namietala nesprávnosť rozhodnutia sudcu okresného súdu, ktorý žalovanému priznal odmenu za ďalšiu poradu s klientom vykonanú 1. júla 2015 z dôvodu, že tento úkon právnej služby nie je možné považovať za odôvodnený a účelne vynaložený (prvá námietka). Podobne spochybňovala priznanie náhrady cestovného osobným motorovým vozidlom právnenému zástupcovi žalovaného, ktorý podľa jej tvrdenia cestoval na pojednávania autobusom z Bratislavy do Nitry (druhá námietka).

16. V prípade prvej námietky proti priznaniu odmeny za konkrétnu právnu službu zastáva ústavný súd názor, že odôvodnenie ústavnej sťažnosti je v tejto časti iba polemikou s názorom sudcu okresného súdu, ktorý v napadnutom uznesení jednoznačne vyslovil, že považuje úkon za „*odôvodnený a účelný*“, čím posúdil účelnosť týchto trov konania v zmysle § 251 CSP. Vo vzťahu k druhej námietke je možné z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia vyvodiť, že sa s totožnou argumentáciou sťažovateľky, akú prezentuje aj v ústavnej sťažnosti, implicitne nestotožnil, to znamená, že ju vyhodnotil ako nedôvodnú a priznal vypočítanú odmenu cestovných nákladov podľa ustanovení osobitného predpisu.

17. Ústavný súd pripúšťa, že odôvodnenie napadnutého uznesenia okresného súdu je pomerne stručné, napriek tomu nemožno vysloviť, že by okresný súd postupoval svojvoľne alebo akýmkoľvek iným zjavne nesprávnym spôsobom vykladal, resp. aplikoval príslušné právne predpisy. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (II. ÚS 122/05). Podľa názoru ústavného súdu sa okresný súd v napadnutom uznesení takéhoto výkladu či aplikácie zákonného predpisu (resp. vyhlášky) nedopustil, a preto napriek nesúhlasnému postoju sťažovateľky k obsahu napadnutého uznesenia, ktorý vyjadrila aj vo svojej ústavnej sťažnosti, ústavný súd v tomto prípade nevidí priestor na zásah vo forme zrušenia napadnutého uznesenia okresného súdu.

18. Ústavný súd nezistil, že by napadnutým uznesením došlo k porušeniu práv, ktorých ochrany sa sťažovateľka domáha. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že jeho

právomoc preskúmať napadnuté uznesenie je limitovaná rozsahom a dôvodmi špecifikovanými v ústavnej sťažnosti.

19. Z uvedených dôvodov ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

20. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších jej návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. novembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu